

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Casus IV. Argumentum. An Patronum in actu nominationis possit imponere
Cappellano nova onera, & conditiones?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

lis apponi non possunt conditiones, quòd redditus assignati revertantur ad Patronum, casu quo recuperentur bona ad Ecclesiam spectantia: & quod Patronus possit augere, & minuere stipendium, & numerum Vicecuratorum, ut fuit resolutum à Sac. Congregatione Concilii in *Taurinens. reservationis juris patronatus* 12. Aprilis 1687.

43 Trigesimo. Potest apponere Fundator conditionem, quod beneficium patronale conferri non possit habenti alterum beneficium; & hoc casu si presentetur ad illud habens alterum beneficium, presentatio est nulla. *Barbos. lib. 3. vot. decis. 132. num. 1. & seqq. Rot. in Gerunden. Beneficii* 3. Junii 1712. §. *Minimè coram R. P. D. Falconerio.*

44 Trigesimo primò. Potest in limine erectionis Collegiatæ apponere conditionem, ut Primæ Dignitati concedatur indultum utendi Insigniis Pontificalibus; Quod indultum ad preces Fundatoris est concedendum. *Corrad. in prax. benef. lib. 2. cap. 14. à num. 1. ad 36. R. P. D. meus Petra in Comment. ad Constit. Apost. 6. Urbani IV. n. 7. tom. 3. pag. mibi 328.*

45 Trigesimo secundò. Potest apponere in limine foundationis Canonicatus in Ecclesia Cathedrali, aut Collegiata pacta, & conditiones, quòd illius Possessor vocetur supranumerarius, quòd vocem in Capitulo, præcedentiam super Canonicos primæ erectionis, atque participationem emolumentorum, quæ à piis Christi fidelibus Capitulo relinqui contigissent, necnon mortuorum, ac processuum ullo tempore prætereundum non valeat, & quòd teneatur pro ejus rata ad expensas concurrere, quæ conditiones, & pacta si fuerint admissa per antiquos Canonicos, & per longum tempus observata; sunt etiam in posterum servanda, non obstante, quòd Ordinarium testetur, quòd erectio, & collatio prædicti Canonicatus facta fuerit à suis Prædecessoribus absque ulla ex præfatis conditionibus; & consequenter, quòd istæ subsistere non possint, maximè quia Ecclesiæ cultum diminuerent, dum Canonicus nulla distributionum spe allectus illius servitium negligeret; ut in simili casu resolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii in *Nepefina Canonicatum* 1. Decembris 1703.

46 Trigesimo tertio. Fundans Cappellam in Ecclesia Cathedrali potest apponere conditionem, quòd singulis diebus etiam solemnibus recitetur in dicta Cappella à Presbyteris, seu Mansionariis parvum Officium S. Crucis, & Canonici, dummodo recitatio fiat post expleta Divina in Choro Ecclesiæ; impedire non possunt appositionem hujus conditionis; seu recitationem hujusmodi Officii, juxta resolutionem Sac. Congregationis Concilii in *Januen. pii oneris* 16. Novembris 1715. ubi proposito dubio -- *An Canonici Collegiata Ecclesiæ S. Mariæ Vinearum Januen. Diæcesis possint prohibere Presbyteris de Massa ejusdem Ecclesiæ recitationem Officii parvi S. Crucis in Cappella Sanctissimi Crucifixi dictæ Ecclesiæ?* -- Responsum fuit -- *Negativè dummodo recitatio fiat post expleta Divina in Choro Ecclesiæ --*

47 Trigesimo quartò. Potest etiam in limine foundationis adjicere Canonicatu, onus Organistæ; Licet enim Episcopus etiam per viam Statuti perpetui, & cum consensu Capituli non possit post foundationem Canonicatus adjicere ei onus Organistæ; potest tamen id fieri per Fundatorem in limine foundationis, ut tuetur *Tondut. quest. benef. par. 2. cap. 3. §. 7. n. 10. & seqq.*

ARGUMENTUM.

An Patronus in actu nominationis possit imponere Cappellano nova onera, & conditiones?

SUMMARIUM.

- 1 Patronus in actu nominationis non potest imponere Cappellano nova onera, & conditiones: Nec Cappellanus tenetur ista adimplere. Amplia, ut num. 2., & 3.
- 4 Antecessor præjudicare non potest Successori.

CASUS IV.

CAsum hic expono in Sac. Congregatione Concilii disputatum in *Tudertina Cappellania* 12. Martii 1718. dum studebam apud R. P. D. Prosperum de Lambertinis, Virum quidem ingenii claritate perspicuum, loquendi gratia copiosè dotatum de sanguine Cæsaris Lambertini Episcopi Insulani omnium in materia juris

rispatronatus scribentium Magistri, qui tractatum illum de jurepatronatus nunquam satis commendabilem edidit, & nunc meritissimum ejusdem Sac. Congregationis Secretarium, & R.P.D. mei Anfidei Successorem. Casus igitur ita se habebat.

Anno 1686. Confratres Societatis Beatissimæ Virginis de Lilio Terræ Aquaspartæ diœcesis Tudertinæ post factam nonnullorum bonorum assignationem, Cappellaniam perpetuam instituerunt, reservando sibi metipsis jus nominandi, sive præsentandi, & onere Cappellano imposito celebrandi certum numerum Missarum, & alias quasdam sacras functiones pro confraternitate peragendi, & pro prima vice in Cappellanum perpetuum nominaverunt Clericum Stephanum Gentilem, qui cum dictam Cappellaniam liberè resignaverit in ea ad præsentationem eorundem Confratrum die 18. Julii 1701. institutus fuit ab Episcopo Clericus Lucius Antonius Moscatellus, qui pariter post lapsum non ullorum annorum Cappellaniæ renuntiavit. Facta autem nova nominatione à Confratribus in Persona Clerici Cajetani Corsetti in actu hujus nominationis superaddiderunt Cappellano non nulla alia onera, & signanter audiendi Confessiones Confratrum, & sororum, adepta per supradictum Clericum Corsetti possessione Cappellaniæ fuit ab eodem excitata prætentio, se videlicet non teneri nisi ad onera in fundatione expressa; Unde inter cætera propositum fuit dubium -- *An Clericus Cajetanus Corsetti teneatur ad onera de novo apposta in nominatione de se facta à Confratribus, & non memorata in Fundatione.*

1 Cui respondendum sentiebam negativè. Etenim Patronus post fundationem Beneficii non potest apponere, & superaddere Beneficiato, aut Cappellano nova onera, nec iste tenetur illa adimplere, juxta *Glos. in cap. Cum dilectus verb. constitutio de consuetud.*, Lambertin. *de jurepatr. lib. 1. par. 2. qu. 4. art. 4. n. 2.* Corrad. *in prax. benef. lib. 2. cap. 10. num. 150.*, & 160. Et ita resolutum fuit ab eadem Sac. Congregatione in dicta Tudertina Cappellania ubi supra ad primum.

2 Quod procedit etiam si eadem nomi-

natio cum dictis novis oneribus, aut conditionibus fuisset admessa, & approbata ab Ordinario; adhuc Cappellanus, aut Beneficiatus non teneretur hujusmodi onera, & conditiones adimpleri. Siquidem & si causa efficiens jurispatronatus sit ipsa approbatio Ordinarii, quando tamen Cappellania, aut Beneficium est jam in effectum deductum, & Ordinarii assensu auctorizatum, à littera fundationis amplius recedi non permittitur, nec novas qualitates ab eodem Ordinario, vel ab ejus Vicario Generali denuò super imponi nè Fideles à Beneficiorum fundatione retrahantur, *Fagnan. in cap. conquereute n. 24.*, & *seqq. de Cleric. non resid.*, *Vivian. de jurepatron. par. 1. lib. 3. cap. 8. n. 6.*, *Card. de Luc. de benefc. disc. 96. n. 7.*; *Pignatell. consultation. 111. n. 17. to. 9. Rot. in Farfen. Canon. n. 11. Decembris 1711. §. Ad effectum & §. Cujus quidem coram R.P.D. Crispo*, & pluries resolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii, signanter in *Sarnen. 3. Julii 1690. lib. 40. decret. pag. 340.*, & in *Afen. Cappellania 14. Februarii 1699. fol. 57. lib. 59. decret.*

3 Immo idem Cappellanus, aut Beneficiatus non teneretur hujusmodi oneribus & conditionibus de novo super impositis satisfacere, etiam si hæc in antecedentibus vacationibus fuissent ab ejus Antecessoribus acceptata, quia isti non habebant jus obligandi se, suosque Successores, eisque irrogandi ullum præjudicium *Oldrad. conf. 226. n. 1. Rot. dec. 452. n. 35. coram Bich.*, ac proinde unusquisque horum non teneretur ad relevationem promissionis facti Antecessoris, qualiscumque fuerit, *Ancharan. conf. 34. nu. 11. Rota decis. 494. n. 13. p. 18. to. 2. rec.*

Et ita resolutum fuit à sæpèdicta Sac. Congregatione Concilii in *Florentina 12. Martii 1718.* ubi non obstante, quòd Rector cujusdam Cappellaniæ se subjecerit oneribus celebrandi bis Missas in hebdomada, faciendi quolibet anno Festivitatem Sanctorum Francisci, & Hieronymi cum impensa scutorum trium, & faciendi unum Officium Defunctorum, à Vicario Generali impositis, tamen quia repertum fuit hæc onera non fuisse apposta in limine fundationis dictum fuit, successorem in dicta Cappellania non teneri adimplere eadem onera.

ARGU-

ARGUMENTUM.

Legato Dotium jam instituto an Episcopus possit adjicere conditionem quod Personæ nominandæ frequentaverint Doctrinam Christianam, & an possit prohibere habentibus jus nominandi, nè nominent Personas sibi dependentes, & Familiares?

SUMMARIUM.

- 1 Ad Episcopum ex officio spectat curare, ut omnes Fidei rudimenta sciant.
- 2 Episcopus an possit imponere Legato novas conditiones; & onera, quæ non sint ei præjudicialia? & num. 5.
- 3 Episcopus Legato Dotium imponere non potest de novo conditionem; ut Personæ nominandæ frequentarint Doctrinam Christianam, & quare? vide ibi.
- 4 Papa nunquam intendit præjudicare Patronis, aut passivè vocatis ad Beneficia, & ad alia opera pia.
- 6 Episcopus hortari potest habentes jus nominandi puellas, ad Legatum Dotium, ut potius nominent puellas, quæ frequentaverint Doctrinam Christianam, quam illas, quæ talem Doctrinam non frequentaverint.
- 7 Episcopus prohibere non potest habentibus jus nominandi ad Dotes nè nominent puellas sibi dependentes, & familiares.

CASUS V.

Quidam Testator in ultimo, quo decessit elogio reliquit omnia ejus bona cuidam Congregationi Nobilium, ut eorum fructibus distribuere quolibet anno quatuor dotes favore quatuor puellarum propriæ Patriæ, quæ sint pauperes, honestæ, & bonæ famæ, reservando jus nominandi puellas ad hujusmodi Dotes, eidem Congregationi, Episcopus autem in actu visitationis in distribuendis hisce Dotibus duas voluit apponere conditiones nimirum quod Personæ nominandæ frequentaverint Doctrinam Christianam; & quod concurrentibus puellis existentibus, & quæ extiterunt in actuali, servitio illarum Personarum habentium votum in distributione dotium, hujusmodi Personæ abstinere debeant pro ea vice à

præstatione suffragii sub pœna nullitatis actus. Sed cum has conditiones observare recuset præfata Congregatio in distributione dd. Dotium, hinc duo quærentur.

Primo: An Episcopus in distributione Dotium per Congregationem faciendam, possit adjicere conditionem, quod puella nominanda frequentaverint Doctrinam Christianam?

Secundo: An idem Episcopus possit prohibere Personis ejusdem Congregationis habentibus jus votandi in distributione dotium nè præstent votum, casu quo concurrant puellæ ab ipsis dependentes, aut quæ sunt, & fuerint in eorum actuali servitio sub pœna nullitatis actus.

- 1 Et prima facie respondendum videtur ad primum dubium affirmativè, quia spectat ad Episcopum ex officio curare, ut omnes Fidei rudimenta sciant, ut ea rite doceantur, ac explicentur, & ad hoc exequendum Curatos Animarum specialiter compellere unde ex officio poterat Episcopus requirere in puellis nominandis ad supradictas Dotes qualitatem frequentationis Doctrinæ Christianæ juxta Text. in cap. Ante Baptismum de consecrat. dist. 3. concil. Trident. cap. 4. sess. 24. de reform. Barbos. de offic. & potest. Episcopi alleg. 76. num. 37.

Nec adversatur quod versemur in casu Legati Dotium jam fundati, & instituti à Testatore absque requisito frequentationis Doctrinæ Christianæ, ac proinde non posse videretur Episcopus post foundationem præfati Legati jam factam, apponere hujusmodi conditionem; Quoniam distinguendum est inter novas conditiones, & pacta præjudicialia, & onerosa Ecclesiæ, & Legato pio, & inter novas conditiones, & pacta non præjudicialia, sed utilia Ecclesiæ, aut Legato pio. Licet enim prima apponi non possint à Fundatore, tamen secunda apponi valet post foundationem; adeoque cum supradicta conditio frequentationis Doctrinæ Christianæ non sit præjudicialis, imò utilis Legato Dotium, sequitur quod potuerit Episcopus illam apponere post ejusdem Legati foundationem. Roc. de curt. de furepat. verb. Pro eo q. 13. num. 29. ibi = Ego in hoc puncto credo dicendum quod si novæ conditiones, vel nova pacta sint præjudicialia Ecclesiæ Patronatæ, & illi onerosa,